

РОЗДІЛ V

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА. ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК: 343.137.5

DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2019-69-4-102-108>

Бабенко Ольга Георгіївна,
аспірант
(Донецький юридичний інститут МВС України,
м. Кривий Ріг)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4218-2191>

ДОПИТ НЕПОВНОЛІТНЬОГО ПІДОЗРЮВАНОВОГО

У статті досліджено та надано оцінку особливостям проведення допиту неповнолітнього підозрюваного під час досудового розслідування. Проаналізовано доцільність проведення допиту підозрюваного в контексті безпосередності дослідження доказів. Розглянуто питання проведення процесуального інтерв'ю з неповнолітнім підозрюваним як більш якісної форми відбирання пояснень та показань. Унесено пропозиції в законодавство стосовно підвищення ефективності отримання показань від неповнолітніх підозрюваних під час досудового розслідування.

Ключові слова: допит; процесуальне інтерв'ю; слідчі (розшукові) дії; неповнолітній підозрюваний; кримінальне провадження; досудове розслідування; отримання інформації; права неповнолітнього підозрюваного.

Постановка проблеми. Вік осіб, які вчиняють злочинні діяння, поступово зменшується. Завдяки відкритості та доступності Інтернету для будь-якої категорії осіб, юні злочинці є винахідливими та зухвалими у своїх злочинних діяннях та неправомірній поведінці. Однак, потрапляючи у сферу кримінального судочинства, неповнолітні, унаслідок свого віку та недостатніх обізнаності й життєвого досвіду, усе ж таки є не досить захищеною категорією осіб.

Дотримання прав неповнолітнього підозрюваного залежить не лише від того, що прописано у Кримінальному процесуальному кодексі України (далі – КПК України) та міжнародно-правових актах, а й від осіб, які безпосередньо здійснюють кримінальне провадження (слідчий, прокурор) та беруть у ньому участь (адвокат, батьки, законні представники, педагог, психолог, лікар). Завдяки злагодженій та професійній роботі всіх учасників кримінального провадження, можливе швидке та якісне розслідування справи та зменшення негативного впливу на підлітка. Вдало зазначив В. В. Романюк про те, що завданням різних учасників кримінального процесу має стати перетворення неповнолітнього злочинця на добропорядного громадянина своєї держави [1, с. 81]. Разом з тим на практиці, під час проведення допиту неповнолітнього підозрюваного, виникають спірні питання, вирішення яких повинно полегшити роботу слідчого, прокурора та покращити становище дитини, яка потрапила у сферу кримінального судочинства. Тому є необхідність у вдосконаленні процесуальних форм відбору пояснень та показань неповнолітнього підозрюваного.

Викладене вище та пильна увага з боку міжнародної спільноти до питання дотримання прав неповнолітніх правопорушників під час проведення допиту свідчать про актуальність обраної нами тематики дослідження.

Аналіз останніх досліджень. Дослідженням деяких проблем проведення допиту неповнолітнього підозрюваного займалися такі вчені, як А. М. Безносюк, О. Ф. Вакуленко, Ю. В. Гошовська, А. П. Гагаловська, І. Л. Калімбет, Л. Ю. Кірюшина, А. О. Орлова, В. В. Романюк, Н. З. Рогатинська, І. Г. Савицька, В. Ю. Шепітько та ін. Однак не всі проблемні питання проведення допиту неповнолітнього підозрюваного під час досудового розслідування були розглянуті.

Формування цілей. Мета статті полягає в дослідженні особливостей та доцільності проведення слідчим такої слідчої (розшукової) дії, як допит неповнолітнього підозрюваного під час досудового розслідування.

Завданнями дослідження є: 1) визначення необхідності проведення допиту неповнолітнього підозрюваного із врахуванням принципу безпосередності дослідження доказів; 2) пошук альтернативних способів отримання інформації від неповнолітніх підозрюваних; 3) запропонування доповнень до законодавства України для покращення гарантій прав неповнолітнього підозрюваного під час отримання від нього інформації на стадії досудового розслідування.

Виклад основного матеріалу. Під час розгляду питання допиту неповнолітнього підозрюваного у світлі ст. 23 КПК України виникають питання: чи необхідно взагалі проведення цієї слідчої (розшукової) дії на досудовому слідстві? Чи варто слідчому робити «подвійну» роботу та чи необхідно повторно відбирати показання неповнолітнього, порушуючи його несформовану психіку, адже в суді надані ним, підозрюваним, показання не стануть урахуватися, а будуть підлягати безпосередньому дослідженню судом.

У «Пекінських правилах» зазначено, що будь-яку справу неповнолітнього із самого початку варто вести швидко, не допускаючи жодних непотрібних затримок (правило 20.1). Однак, яка може бути мова про швидкість розгляду, якщо не можуть бути визнані докази відомості, що містяться в показаннях, які не були предметом безпосереднього дослідження суду (ч. 2.ст. 23 КПК України).

Складність та довготривалість процедури допиту неповнолітнього підозрюваного, а потім дослідження цих же показань у судовому засіданні може негативно вплинути на психіку неповнолітнього та порушити право дитини на швидкий розгляд справи.

Окрім того, занадто часте спілкування неповнолітнього підозрюваного із представниками правоохоронних органів, метою яких є отримання зізнання, не сприятиме налагодженню контакту з дитиною та може призвести до ризику відмови від надання показань по суті справи або одержання недостовірних свідчень.

Водночас для встановлення інформації про обставини вчинення нею злочину усе ж таки необхідно отримати показання від неповнолітнього підозрюваного після вчинення ним кримінального правопорушення.

Деякі науковці виступають за необхідність проведення допиту. Наприклад, Ю. В. Гошовська вважає, що допит є однією з першочергових слідчих дій, і від його якісного проведення залежить подальший перебіг і результат досудового розслідування [2, с. 130].

Стосовно допиту неповнолітнього підозрюваного, Л. Є. Коновалова зазначає, що його рекомендується проводити одразу після затримання, оскільки згодом він може суттєво змінити показання, обдумавши свою позицію під впливом страху та намірів уникнути відповідальності [3].

Схожої думки дотримується А. М. Безносюк, який переконаний, що кримінальний процесуальний закон має обов'язково містити положення про негайний допит особи після повідомлення їй про підозру або затримання за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення. Це дасть змогу якомога швидше перевірити показання підозрюваного, який

може повідомити не тільки ті обставини, що цікавлять орган розслідування, а й надати до них пояснення, указати на факти, що мають значення для його захисту. Крім того, негайний допит зменшуватиме ризик отримання неправдивих показань із пристосованими до них доказами [4, с. 257].

Інший погляд про допит має Стен Б. Уолтерс (Stan B. Walters), колишній співробітник ФБР (США), сертифікований парламентар та спеціаліст із невербальної комунікації в розмовному спілкуванні. Він підкреслює, що задачею будь-якого допиту є отримання визнання вини, однак, використовуючи тактику обвинувачення підозрюваного (обвинуваченого), слідчий (суддя) частіше за все буде отримувати неправдиві показання. Вирішенням проблеми Стен убачає у використанні у слідчій, детективній роботі такого методу, як «вільна розповідь», або «неструктуроване інтерв'ю», з використанням знань про мову невербальної поведінки людини (жести, міміку, поведінку) [5].

Корегуючи власні невербальні вияви, демонструючи відкритість, доброзичливість, розуміння тощо, слідчий може отримати й відповідні зміни в поведінці та емоційному стані допитуваного як стосовно самого слідчого, так і стосовно події злочину [6, с. 235].

В. Слоєв помічає, що за даними психологів значення невербальної інформації в 6 разів перевищує значення вербальної, завжди треба слідкувати за тим, наскільки ваша поведінка відповідає вашим словам, і спостерігайте за цим у клієнта, оскільки це може дати вам набагато більше інформації, ніж все те, що він вам передасть словами [7].

З цим варто погодитись, оскільки на сьогодні у традиційному допиті використовується в основному вербальна інформація, метою якої є отримання інформації по суті справи, так би мовити, правдиві показання, тому невербальна поведінка допитуваного стає другою.

Альтернативою класичному допиту неповнолітнього підозрюваного може стати отримання криміналістичної інформації шляхом проведення з ним інтерв'ю. Так, керівник Експертного центру з прав людини Юрій Белоусов пояснює, що перехід від наявних тактик допиту до процесуального інтерв'ю – це вимога часу, адже новий підхід дозволяє правоохоронцям значно підвищити ефективність своєї роботи. Зі свого боку, упровадження цього методу має спиратися на поступову зміну свідомості правоохоронців та самої концепції досудового розслідування загалом. Адже наразі система розслідування сфокусована на необхідності отримання правоохоронцями визнання вини підозрюваною особою, яка потім має і повідомити, де зберігаються докази проти неї. Зрозуміло, за такого підходу катування та жорстоке поводження «допомагає» правоохоронцям це зробити [8].

Основне призначення інтерв'ювання полягає в тому, щоб у ході бесіди із клієнтом отримати необхідну інформацію про будь-які обставини, які мають значення у справі, а також про його індивідуальний розвиток, інтелект, психічний стан і з урахуванням цього визначити по відношенню до нього найбільш правильну тактичну лінію поведінки [7].

Стосовно процесуального інтерв'ю, Асбйорн Раклев коментує: «... Ми розказуємо, чому вони перебувають у цій кімнаті, пояснюємо, якщо варто зробити перерву, необхідно вийти в туалет або випити води, потрібно просто сказати про це. Ми інформуємо про те, що наша зустріч записується на відео, повідомляємо про право не відповідати, користуватися послугами адвоката та надаємо інформацію про те, що буде відбуватися під час опитування. Чому? Тому що, зазвичай, люди нервуються, вони ж не розуміють, що зараз буде відбуватися. А ми їм розказуємо. Нервові люди не дуже налаштовані на взаємну комунікацію» [9].

Проаналізувавши вказані точки зору, можемо зробити висновок про те, що унормування процесуального інтерв'ю в національному кримінальному процесуальному законодавстві загалом буде більш ефективним, ніж застосування традиційного допиту, оскільки використання психологічних технік, прояв відкритості та поваги до допитуваного, уважне спостереження за невербальною поведінкою підозрюваного позитивно

вплине на налагодження контакту з підозрюваним та сприятиме результативному отриманню необхідної для поліцейського інформації.

Ураховуючи важливість і необхідність під час досудового розслідування отримання показань від неповнолітнього підозрюваного, варто не забувати про те, що на стадії судового розгляду такі показання не братимуться до уваги в контексті безпосередності дослідження судом доказів.

Засада безпосередності дослідження доказів у кримінальному провадженні структурно складається із двох елементів: особистого сприйняття доказів учасниками, що їх досліджують, та обґрунтування рішення доказами, дослідженими й оціненими особисто [10, с. 228].

Відповідно до принципу безпосередності дослідження доказів судом (ст. 23 КПК), показання і пояснення, отримані сторонами на етапі досудового розслідування, не мають для суду наперед установленого значення. Обґрунтовувати свої висновки суд може лише на показаннях, які він особисто сприймав під час судового засідання [11, с. 303].

На наш погляд, слід відмовитися від проведення допиту неповнолітнього підозрюваного на стадії досудового розслідування. Ураховуючи важливість отримання первинних даних від неповнолітнього, який «de facto» підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення (до повідомлення про підозру), пропонуємо відбирання його первісних свідчень здійснювати у форматі процесуального інтерв'ю. Це спростить та удосконалив традиційний відбір пояснень із приводу вчинення кримінального правопорушення та сприятиме забезпеченню принципу «найкращих інтересів дитини».

Уведення в національне законодавство такого поняття, як «процесуальне інтерв'ю» стосовно неповнолітніх підозрюваних пропонуємо із урахуванням принципу безпосередності дослідження показань судом, однак із додаванням деяких спеціальних правил.

Задля зменшення психологічної напруги та тиску на неповнолітнього, який учинив кримінальне правопорушення, пропонуємо проводити процесуальне інтерв'ю психологу за участю слідчого, захисника та законних представників неповнолітнього підозрюваного.

При органах Національної поліції знаходяться психологи, яких досить часто залучають до проведення слідчих (розшукових) дій за участю неповнолітніх. Тому, ми переконані, психолог повинен бути включений до слідчої групи під час розслідування кримінальних правопорушень, учинених неповнолітніми, володіти інформацією стосовно особливостей кримінального провадження та отримати статус – «ювенальний психолог».

До особи ювенального психолога, який буде працювати з ювенальним слідчим під час досудового провадження стосовно неповнолітнього, необхідно встановити певні професійні вимоги, як-от: 1) вища юридична чи психологічна освіта; 2) необхідність проходження тренінгів чи навчання із засвоєння кримінального та кримінального процесуального закону України, міжнародно-правових актів, психології дитячої злочинності; 3) мати певний стаж роботи з дітьми.

Психолог, який має досвід роботи з дітьми, особливо з підлітками, які потрапляють у неблагополучні життєві ситуації, зможе швидко та без тиску на психіку дитини налагодити з нею контакт та отримати необхідну інформацію по суті справи.

Під час проведення процесуального інтерв'ю психолог має встановити контакт із неповнолітнім підозрюваним; виявити особливості особистості дитини, яка вчинила злочин; вивчити всі обставини, які підлягають доказуванню за КПК України (вік, де родився, виріс, яка була родина, які методи виховання та покарання застосовувалися, як склалися відносини з батьками, друзями, у школі, які має інтереси, з ким проводить дозвілля тощо).

Як зазначив Андрій Орлеан, головне завдання інтерв'юера полягає не в тому, щоб «вивести особу на чисту воду», а в тому, щоб спробувати разом із допитуваною особою розібратися в ситуації, витягнути з неї максимум інформації, почути й деталізувати подробиці її версії. Цілком доречним тут є елементарне людське поводження, починаючи від потискання руки, пропонування склянки води або чаю, роз'яснення того, скільки відбувати-

метися допит та багатьох інших моментів, і завершуючи відмовою від будь-якого психологічного тиску у процесі допиту [12]. Тому цілком логічним є залучення ювенального психолога до проведення інтерв'ю з неповнолітнім підозрюваним.

За результатами процесуального інтерв'ю з дитиною ювенальний психолог повинен скласти інформативний висновок про особистість неповнолітнього, з'ясовані факти стосовно вчиненого кримінального правопорушення та рівень правдивості отриманих показань.

Окрім того, належне проведення процесуального інтерв'ю має супроводжуватися відеозаписом цієї дії, що дозволяє переглядати матеріали та за необхідності – аналізувати окремі деталі розмови [12].

Відеозапис має значні переваги серед інших засобів доказування, що використовуються у кримінальному процесі, оскільки містить достовірну, повну, наочну та переконливу фіксацію відповідних подій. Використання відеозапису під час розслідування кримінального провадження сприяє не лише розширенню, а й стабілізації доказової бази [13].

Інтернет-видання «Закон і Бізнес» провело опитування серед юристів, що мають справу із кримінальним процесом, стосовно здійснення відеозапису допитів. Так, Т. Слюз наголосила на тому, що відеозапис як один із способів фіксації процесуальної дії є найефективнішим доказом її беззаперечності. Така інформація передається в повному обсязі, забезпечує можливість об'єктивно сприймати джерело інформації всіма учасниками процесу, створює умови для повноцінного її збирання [14]. Адвокат Д. Бугай заявив, що в його практиці часто виникають ситуації, коли слідчий при внесенні до протоколу «перекручує» показання в негативний для свідка чи підозрюваного бік. При цьому він відмовляється вносити будь-які зміни, тому допитувана особа має вносити свої зауваження до протоколу. Унаслідок прийняття закону (*мається на увазі законопроект, яким передбачено здійснення відеозапису всіх допитів № 3037* (курсив мій. – О. Б.), такі ситуації зведуться нанівець, оскільки свідок чи підозрюваний завжди зможе підтвердити свою відповідь завдяки відеозапису [14]. С. Гребенюк застерезив про те, що сам факт фіксування показань не зможе гарантувати правдивість показань допитуваної особи. Важливо вилучити можливість будь-якого позапроцесуального спілкування між слідчим і такою особою. Якщо не вилучити можливості проведення «інструктажу» або тиску перед допитом такої особи з боку слідчого або оперативного працівника, таке нововведення може призвести до зворотного ефекту, оскільки буде сприйматися судом як більш достовірне, і дуже важко буде доводити, що такий тиск насправді відбувався [14]. Юрист В. Кіріна вважає, що запровадження таких змін не означає повного виключення можливості зловживань з боку органів досудового розслідування, оскільки зі свідками, потерпілими, підозрюваними, обвинуваченими до моменту початку проведення слідчої дії та її фіксування може проводитися «підготовча робота» з метою формування необхідної слідчому доказової бази [14].

Таким чином, застосування відеозапису під час процесуального інтерв'ю з неповнолітнім, який підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення, буде достатньо ефективним. Оскільки здійснення відеозапису забезпечить дотримання прав неповнолітнього підозрюваного та унеможливить зловживання з боку органів досудового розслідування.

Висновки. Допит неповнолітньої особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення, має важливе значення для здійснення ефективного досудового розслідування та подальшого судового розгляду. Однак, з огляду на вимоги ст. 23 КПК України, отримані показання в результаті цієї слідчої (розшукової) дії не будуть братися до уваги в судовому засіданні та будуть повторно (можливо, декілька разів) відбиратися перед суддею.

Для покращення стану забезпечення прав і свобод неповнолітніх підозрюваних та результативного відбирання їхніх пояснень та показань доцільно, по-перше, удосконалити процесуальні форми відбору фактичних даних; по-друге, установити у процесуальному законодавстві більш якісні форми відбору пояснень та показань, зокрема процесуальне інтерв'ю.

Зважаючи на важливість налагодження контакту з неповнолітнім підозрюваним та отримання від нього достовірної інформації по суті справи, пропонуємо проведення процесуального інтерв'ю покласти на ювенального психолога, який має бути у складі слідчо-оперативної групи з розслідування злочинів, учинених дітьми.

Пропонуємо внести зміни до кримінального процесуального законодавства України, а саме до ч. 3 ст. 42 КПК України додати пункт 5 з позначкою 1 такого змісту: «*неповнолітній підозрюваний має право на мовчання або надавати виключно правдиву інформацію під час процесуального інтерв'ю*»; главу 20 КПК України доповнити статтею, яка буде містити поняття «процесуальне інтерв'ю» з неповнолітнім підозрюваним, вимоги до здійснення такої процесуальної дії, спосіб фіксування та правила проведення.

Перспективними напрямками розглянутої тематики можуть стати: 1) дослідження спірних питань про доцільність участі педагога чи лікаря під час допиту неповнолітнього підозрюваного; 2) дослідження питання стосовно реалізації ухвали слідчого судді про примусове взяття біологічних зразків у неповнолітнього підозрюваного.

Список використаних джерел

1. Романюк В. В. Деякі особливості допиту неповнолітнього підозрюваного у кримінальному провадженні. *Право і безпека*. 2016. № 4 (63). С. 81–85. URL : <http://oaji.net/articles/2017/2258-1486121189.pdf> (дата звернення: 02.12.2019).
2. Гошовська Ю. В. Допит неповнолітніх у кримінальному провадженні на стадії досудового розслідування. *Jurnalul juridic national: Teorie si practica*. 2016. № 2 (1). С. 130–133. URL : http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2016/2/part_1/30.pdf (дата звернення: 25.11.2019).
3. Коновалова В. Е. Допрос несовершеннолетних. Юридическая психология и не только. URL : <http://yurpsy.com/files/ucheb/konovalova/016.htm> (дата звернення: 09.12.2019).
4. Безносюк А. М. Проблеми та перспективи вдосконалення процедури допиту підозрюваного. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2014. Вип. 65. С. 249–258. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/dip_2014_65_38 (дата звернення: 05.12.2019).
5. Реферативно-науковий журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці». Videозапис вебінара Стена Б. Уолтерса (Stan B. Walters) на тему «Введение в Kinesic интервью (допроса)». URL : <http://expertize-journal.org.ua/beskontaktnaya-diagnostika-lzhi/818-vebinar-stena-b-uoltersa-stan-b-walters-na-temu-vvedenie-v-kinesic-intervyu-doprosa> (дата звернення: 20.11.2019).
6. Ващук О. П. Невербальна інформація у кримінальному судочинстві: допит. *Національний юридичний журнал: теорія і практика*. 2014. № 6 (декабрь). С. 234–237. URL : <http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2014/6/53.pdf> (дата звернення: 17.11.2019).
7. Слоєв В. Інтерв'ювання. Український правовий портал Право online. 02 квітня 2014. URL : <http://www.pravoonline.org.ua/site/kbase/c/39/category/korisna-informaciya-dlya-pravnikov/t/84/title/interv-yuvannya> (дата звернення: 03.12.2019).
8. Белоусов Ю. Інтерв'ю замість допиту: як це працює. Експертний центр з прав людини. 18.01.2018. URL : <https://ecpl.com.ua/news/interv-yu-zamist-dopytu-yak-tse-pratsyuje/> (дата звернення: 05.12.2019).
9. Тарасова М. Суперинтендант, работавший по делу Брейвика: «выбивание» признаний не работает. ZMINA. 12 березня 2018. URL : https://zmina.info/ru/columns-ru/superintendent_shho_pracjuvav_u_spravi_brejvika_vibivannija_ziznan_ne_pracjuje/ (дата звернення: 11.12.2019).
10. Мирошниченко Т. М. Проблемні аспекти реалізації нормативного змісту засади безпосередності дослідження показань, речей і документів під час кримінального процесуального доказування. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія ПРАВО. 2017. Випуск 42. С. 225–228.
11. Федорів І. Я. Показання як джерело доказів у кримінальному провадженні. *Право і суспільство*. 2014. № 4. С. 301–307. URL : http://pravoispilstvo.org.ua/archive/2014/4_2014.pdf (дата звернення: 03.12.2019).

12. Орлеан А. Процесуальне інтерв'ю – на заміну звичним підходам до проведення допиту. Експертний центр з прав людини. 07.06.2019. URL : http://ecpl.com.ua/news/protseual-ne-interv-iu-na-zaminu-zvychnum-pidkhodam-do-provedennia-dopytu/http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/13485/1/Miroshnichenko_225-229.pdf (дата звернення: 06.12.2019).

13. Гапонюк М. Третє око або відеозапис як засіб доказування. Всеукраїнське щотижневє професійне юридичне видання *Юридична газета online*. № 12 (510). 21 березня 2016, 18:25. URL : <http://jur-gazeta.com/publications/practice/kriminalne-pravo-ta-proces/trete-oko-abo-videozapis-yak-zasib-dokazuvannya.html> (дата звернення: 01.12.2019).

14. Слюз Т., Бугай Д., Гребенюк С., Кіріна В. Чи допоможе запровадження відеозапису допитів підозрюваних та потерпілих захистити їхні права? *Закон і Бізнес*. В. 34 (1124). 24.08–30.08.2013. URL : https://zib.com.ua/ua/39614-advokati_rozpozvili_pro_te_chi_dopomozhe_videozapis_dopitiv_z.html (дата звернення: 30.11.2019).

Бабенко Ольга Георгиевна,

аспірант

(Донецький юридический институт МВД України, г. Кривой Рог)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4218-2191>

ДОПРОС НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНЕГО ПОДОЗРЕВАЕМОГО

В статье исследованы и дана оценка особенностям проведения допроса несовершеннолетнего подозреваемого во время досудебного расследования. Проанализирована целесообразность проведения допроса подозреваемого в контексте непосредственного исследования показаний. Рассмотрен вопрос проведения процессуального интервью с несовершеннолетним подозреваемым как более качественной формы отбора объяснений и показаний. Внесены предложения в законодательство относительно повышения эффективности получения показаний несовершеннолетних подозреваемых во время досудебного расследования.

Ключевые слова: допрос; процессуальное интервью; следственные действия; несовершеннолетний подозреваемый; уголовное производство; досудебное расследование; получение информации; права несовершеннолетнего подозреваемого.

Babenko Olga,

aspyrant

(Donetsk Law Institute, MIA of Ukraine, Kryvyi Rih)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4218-2191>

INTERROGATION OF A MINOR SUSPECT

The features of the interrogation of a minor suspect during a pre-trial investigation is investigated and evaluated in the article. The point of view of scientists regarding the issues of interrogation at the stage of pre-trial investigation is studied. The suggestions of scientists in resolving problematic issues that arise during the interrogation of a suspect at the stage of pre-trial investigation are taken into account. It is concluded that it is important to obtain initial evidence from a minor suspect, given his age characteristics. The feasibility of interrogating a suspect in the context of a direct investigation of the testimony, taking into account the psychological characteristics of minors and respect for their rights, is analyzed. In order to simplify the procedure for selecting evidence from juvenile suspects, the issue of conducting a «procedural interview» was considered as a better way to select explanations and evidence. The international experience of using the «procedural interview» in the investigation of crimes was studied. Attention is drawn to their methods and methods of conducting a «procedural interview». Particular emphasis is on simplifying the procedure, a relaxed atmosphere during interviews, as well as knowledge of psychology, non-verbal behavior of the interviewer and the interviewee. In the article some suggestions have been introduced to the legislation regarding the increase in the efficiency of obtaining evidence from juvenile suspects during the pre-trial investigation. It is proposed to use a «procedural interview» taking into account the principle of direct evidence research. It is proposed to conduct a «procedural interview» with a minor suspect to a psychologist who has knowledge in the fields of child psychology, criminal and criminal procedural legislation. Given the observance of all the rights of minors who have committed a criminal offense, it is proposed to conduct a «procedural interview» in the presence of a child's lawyer and parents (legal representative). Based on the study, conclusions were drawn about the need to simplify the interrogation of a minor suspect at the pre-trial investigation stage.

Key words: interrogation; procedural interview; investigative actions; minor suspect; criminal proceedings; pre-trial investigation; obtaining information; juvenile suspect's rights.

Надійшла до редколегії 15.12.2019